

Politisk stabilitet og økonomisk udvikling i vesteuropæiske lande siden 1950

Gitte Wallin Pedersen
Økonomiministeriet

Morten Helveg Petersen
Dansk Industri

SUMMARY: An empirical study of 11 Western European countries in the postwar period analysing the interdependence between political stability and economic development. Political stability is here defined in terms of parliamentary factors such as the number of parties in the government and the percentage of voters in support of the government. The focus of the article is to seek out the parliamentary factors that have had a significant impact on the economic development in terms of economic growth, inflation and rate of unemployment in the 11 countries.

Indledning

Det politiske systems betydning for den økonomiske udvikling er et omdiskuteret emne. Ofte høres påstande om, at det politiske system står magtesløst over for f.eks. den stigende arbejdsløshed. Et centralt spørgsmål er i hvor høj grad det politiske system kan påvirke den økonomiske udvikling. Hvilken økonomisk betydning har det parlamentariske system? Er politisk stabilitet af afgørende betydning for en positiv økonomisk udvikling? En kvantificering af effekterne af politisk stabilitet er kompliceret, idet problemstillingen er multidimensional, og udover de sædvanlige problemer ved tværnationale undersøgelser er begreberne politisk stabilitet og økonomisk udvikling langt fra entydige. Begreberne skal først defineres og operationaliseres, før en empirisk analyse kan foretages.

Denne artikel analyserer sammenhængen mellem politisk stabilitet og økonomisk udvikling i en række vesteuropæiske lande ud fra en overordnet hypotese om, at politisk stabilitet medfører høj økonomisk vækst, lav inflation og lav arbejdsløshed. Den empiriske analyse omfatter 11 vesteuropæiske lande i perioden 1950-1985. De 11 lande er Belgien, Danmark, Irland, Finland, Vesttyskland, Holland, Italien, Norge, Østrig, Sverige og England.

Politisk stabilitet og økonomisk udvikling i vesteuropæiske lande siden 1950

Gitte Wallin Pedersen
Økonomiministeriet

Morten Helveg Petersen
Dansk Industri

SUMMARY: An empirical study of 11 Western European countries in the postwar period analysing the interdependence between political stability and economic development. Political stability is here defined in terms of parliamentary factors such as the number of parties in the government and the percentage of voters in support of the government. The focus of the article is to seek out the parliamentary factors that have had a significant impact on the economic development in terms of economic growth, inflation and rate of unemployment in the 11 countries.

Indledning

Det politiske systems betydning for den økonomiske udvikling er et omdiskuteret emne. Ofte høres påstande om, at det politiske system står magtesløst over for f.eks. den stigende arbejdsløshed. Et centralt spørgsmål er i hvor høj grad det politiske system kan påvirke den økonomiske udvikling. Hvilken økonomisk betydning har det parlamentariske system? Er politisk stabilitet af afgørende betydning for en positiv økonomisk udvikling? En kvantificering af effekterne af politisk stabilitet er kompliceret, idet problemstillingen er multidimensional, og udover de sædvanlige problemer ved tværnationale undersøgelser er begreberne politisk stabilitet og økonomisk udvikling langt fra entydige. Begreberne skal først defineres og operationaliseres, før en empirisk analyse kan foretages.

Denne artikel analyserer sammenhængen mellem politisk stabilitet og økonomisk udvikling i en række vesteuropæiske lande ud fra en overordnet hypotese om, at politisk stabilitet medfører høj økonomisk vækst, lav inflation og lav arbejdsløshed. Den empiriske analyse omfatter 11 vesteuropæiske lande i perioden 1950-1985. De 11 lande er Belgien, Danmark, Irland, Finland, Vesttyskland, Holland, Italien, Norge, Østrig, Sverige og England.

Politisk stabilitet er i økonomisk forskning tit en forudsætning for udvikling og vækst i et lands økonomi. Simon Kuznets (1966) skriver således:

...clearly some minimum political stability is necessary if members of the economic society are to plan ahead and be assured of a relatively stable relation between their contribution to economic activity and their rewards. One could hardly expect much economic growth under conditions of political turmoil, riots, and unpredictable changes in regimes.

Ved politisk stabilitet forstår Kuznets dermed stabile omgivelser for det økonomiske system. En forudsætning for at virksomheder, private og offentlige kan fungere, er, at omgivelserne er stabile og fredelige uden uro, optøjer og andre uforudsigelige ændringer i det bestående regime.

Fokuseringen på disse meget håndgribelige indikatorer for politisk ustabilitet har været særlig relevant for udviklingslande. I de højtudviklede, industrialiserede lande med en lang demokratisk tradition er det ikke tilstrækkeligt blot at definere politisk stabilitet med fravær af uro, optøjer mv. Flere faktorer må inddrages, hvis man vil analysere den politiske stabilitets betydning for den økonomiske udvikling.

I vores analyse er begrebet politisk stabilitet derfor koncentreret om parlamentariske forhold såsom varigheden af de enkelte regeringer, antallet af partier i hhv. regering og opposition, forekomsten af flertalsregeringer mv. Relevante spørgsmål i denne sammenhæng er eksempelvis, om regeringer bestående af flere partier virker destabiliserende og dermed har en negativ indflydelse på økonomien, eller om flertalsregeringer er i stand til at fremvise bedre økonomiske resultater end mindretalsregeringer.

Analysens opbygning

Mht. opgørelsen af forskellige parlamentariske variable, er definitionen af en regering central. Vi vælger at definere en regering i henhold til dens sammensætning af partier; dvs. der er regeringsskift, når en regerings partisammensætning ændres. Udskiftning af ministre anses ikke for at være regeringsskift.

Regeringsskift er altså ikke afhængig af valgdatoer. I beregningerne er valgdatoen kun brugt som skæringsdato, når regeringsskiftet sker i forbindelse med et valg. Ved øvrige regeringsskift er en evt. mellemliggende periode uden regering blevet henregnet til den afgående regering. Dvs. at ved regeringsskift uden valg er en ny regering først ved magten den dag, den officielt annonceres. I år med regeringsskift vægtes værdien af hver enkelt variabel, idet datoen for regeringsskift afrundes til nærmeste halve måned. Udfra denne definition af en regering beregner vi hovedparten af de parlamentariske variable ved at sammenholde data fra en række forskellige opslagsværker. Økonomisk udvikling er i analysen repræsenteret ved tre økonomiske variable; økonomisk vækst, inflation og arbejdsløshed.

Tabel 1: Oversigt over samtlige variable i analysen.

<i>VARIG:</i>	Det antal år den siddende regering ialt har været ved magten ultimo året. Vi forventer, at en stigning i VARIG medfører en højere økonomisk vækst og et fald i inflation og arbejdsløshed ^(a) .
<i>PARTREG:</i>	Antallet af partier i regering. Vi forventer, at en stigning i PARTREG medfører en lavere økonomisk vækst og en stigning i inflation og arbejdsløshed ^(a) .
<i>PARTOPP:</i>	Antallet af partier i opposition. Vi forventer, at en stigning i PARTOPP medfører en lavere økonomisk vækst og en stigning i inflation og arbejdsløshed ^(a) .
<i>MIFLE:</i>	En dummy-variable, der angiver, om den pågældende regering er en flertalsregering (MIFLE=1) eller en mindretalsregering (MIFLE=0). Vi forventer, at flertalsregeringer gennemsnitligt har højere økonomisk vækst og lavere inflation og arbejdsløshed end mindretalsregeringer ^(a) .
<i>OPBAK:</i>	Andelen af den stemmeberettigede befolkning der har stemt på et regeringsparti ved det seneste valg. Vi forventer, at en stigning i OPBAK medfører en højere økonomisk vækst og et fald i inflation og arbejdsløshed ^(a) .
<i>CGF:</i>	Den årlige realvækst i det offentlige forbrug, der er et udtryk for størrelsen af den offentlige sektor. Vi forventer, at en stigning i CGF medfører et fald i arbejdsløsheden og en højere økonomisk vækst og inflation ^(b) .
<i>YFF:</i>	Årlig procentvis vækst i den reale bruttofaktorindkomst ^(b) .
<i>CPP:</i>	Årlig procentvis stigning i forbrugerpriserne ^(b) .
<i>U:</i>	Arbejdsløsheden i procent af arbejdsstyrken ^(b) .

Noter: (a): Kilde: Egne beregninger ud fra Bogdanor (1983), Browne-/Dreijmanis (1982), Katz/Mair (1992), Mackie/Rose (1982, 1991) samt Madsen/Paldam (1978). (b): Kilde: Martin Paldam's OECD-database, Aarhus Universitet.

I tabel 1 defineres analysens variable; først de seks forklarende variable, derefter de tre økonomiske responsvariable. For hver enkelt variabel er anført vores forventninger til, hvordan de parlamentariske variable påvirker de økonomiske variable.

Det fremgår, at vi har valgt at lade politiske faktorer forklare den økonomiske udvikling, hvormed kausaliteten i vores analyse går fra politik til økonomi på trods af, at der ofte er tale om et samspil mellem faktorerne. Eksempelvis kunne man forestille sig, at en høj arbejdsløshed kan påvirke den politiske stabilitet i negativ retning.

Af tabel 2 fremgår gennemsnitstallene for de ni ovenfor nævnte variable i perioden fra 1950 til 1985 for hver af de 11 vesteuropæiske lande. Det fremgår af tabellen, at der er stor forskel i gennemsnitstallene for de 11 lande. Mht. udviklingen i de politiske variable spænder gennemsnittet for varigheden af de enkelte regeringer, VARIG, fra 1,3 år i Finland til 7,6 i Østrig. Det gennemsnitlige antal partier i regering, PARTREG, svinger fra 1,0 i England til 3,6 i Finland og Holland, mens antallet af partier i opposition, PARTOPP, går fra gennemsnitligt 1,7 i Østrig helt op til 7,5 i Italien. Gennemsnittet for opbakningen bag regeringen, OPBAK, går fra 41,9% i Danmark til 66,6% i Østrig. Samtidig

Tabel 2. Gennemsnitstal for samtlige variable for samtlige lande i perioden 1950-1985.

	BEL	DAN	IRL	FIN	VES	HOL	ITA	NOR	ØST	SVE	ENG
VARIG	2,0	1,5	4,7	1,3	3,4	2,2	1,3	5,5	7,6	6,3	4,2
PARTREG	2,7	1,9	1,5	3,6	2,2	3,6	2,8	1,7	1,5	1,4	1,0
PARTOPP	5,0	5,9	2,9	4,0	2,1	6,9	7,5	4,5	1,7	3,9	4,2
OPBAK	58,8	41,9	47,6	54,6	56,0	62,3	49,5	43,6	66,6	46,8	45,9
MIFLE	1,0	0,3	0,8	0,8	1,0	1,0	0,6	0,6	0,9	0,3	0,9
CGF	4,5	4,2	3,5	5,4	3,9	3,0	3,9	5,2	3,3	4,0	1,9
YFF	3,3	3,4	2,8	4,3	4,9	4,0	4,5	4,0	4,4	3,1	2,3
CPP	4,3	6,7	7,9	7,9	3,2	4,9	8,0	6,2	5,2	6,4	6,9
U	4,7	4,4	7,0	2,9	3,4	3,7	6,1	1,4	2,8	2,1	3,4

har der været flertalsregeringer gennem hele perioden i Belgien, Vesttyskland og Holland, idet MIFLE, dummy-variablen for flertals-/mindretalsregering, antager værdien 1. Gennemsnittet for stigningen i det offentlige forbrug, CGF, spænder fra 3,0% i Holland til 5,4% i Finland.

Mht. udviklingen i de tre økonomiske variable har Italien gennemsnitligt haft den højeste vækst (YFF) og samtidig den højeste inflation (CPP). England har gennemsnitligt haft den laveste vækst (2,3%), mens Vesttyskland har haft den laveste inflation (3,2%). Mht. arbejdsløsheden (U) har Irland ligget i top med et gennemsnit på 7,0% af arbejdsstyrken, og Norge i bund med 1,4% af arbejdsstyrken.

Gennemsnitstallene for de tre økonomiske variable dækker over store udsving gennem perioden. Fælles for alle de betragtede lande har været store udsving i forbindelse med oliekrisen i 1973, og til dels i 1979. Alle de tre økonomiske variable svinger voldsomt i perioden omkring den første oliekrise med særligt store fluktuationer i inflationen. Selvom de drastiske prisstigninger på olie generelt har stillet større krav end tidligere til den førte økonomiske politik, er disse år medtaget fuldt ud i analysen.

Modelteknisk tvinger vi dermed de opstillede regressionsmodeller til at forklare også årene med eksogene chok, hvilket man naturligvis kan have indvendinger imod. Men det politiske systems reaktioner på eksogene chok er forskellige fra land til land, og nogle lande klarer sig væsentligt bedre end andre. Det kan til dels skyldes forhold som selvforsyningsgraden mht. energi, men til dels også politiske forhold såsom det politiske systems evne til at træffe de rette beslutninger i rette tid. I vores model har de parlamentariske forhold en afgørende betydning for, hvorledes det pågældende land klarer sig igennem oliekriserne og andre eksogene chok.

Udover midten af 1970'erne er også i starten af 1950'erne en periode med store udsving i nogle af de økonomiske variable. Det kan bl.a. hænge sammen med, at økonomien i nogle af landene endnu ikke har stabiliseret sig efter afslutningen af anden verdenskrig, og at prisstigningerne i kølvandet på Koreakrigen ligeledes påvirker økonomierne. I analysen er der heller ikke gjort noget for at modellere disse år særskilt.

De 11 lande analyseres empirisk, idet tre lineære regressionsmodeller opstilles for hhv. den økonomiske vækst, inflationen og arbejdsløsheden.

$$(1) YFF = a_1 + b_1 * VARIG + c_1 * PARTREG + d_1 * PARTOPP + e_1 * MIFLE + f_1 * OP-BAK + g_1 * CGF + * \epsilon$$

$$(2) CPP = a_2 + b_2 * VARIG + c_2 * PARTREG + d_2 * PARTOPP + e_2 * MIFLE + f_2 * OP-BAK + g_2 * CGF + * \epsilon$$

$$(3) U = a_3 + b_3 * VARIG + c_3 * PARTREG + d_3 * PARTOPP + e_3 * MIFLE + f_3 * OP-BAK + g_3 * CGF + * \epsilon$$

hvor $a, \dots, g$ er parametre og ϵ et stokastisk restled; de øvrige variable er forklaret i tabel 1.

De ovenstående ligninger er naturligvis en simplificering af virkeligheden, idet variationen i de udvalgte økonomiske variable udelukkende forklares af parlamentariske variable. Der er naturligvis andre faktorer, der har betydning for den økonomiske vækst, inflationen og arbejdsløsheden, men i vores analyser er effekten af de øvrige påvirkninger opsummeret i konstantleddet og residualerne.

I det følgende analyserer vi den økonomiske vækst, inflationen og arbejdsløsheden hver for sig. Samtlige 11 lande indgår i analysen, og observationerne for de enkelte lande indgår med lige stor vægt i analysen. Parametrene $b, \dots, g$ antages således at være ens for alle landene.

Som tidligere nævnt er der store niveauforskelle i landenes økonomiske udvikling, og det er derfor hensigtsmæssigt at indføre ti landespecifikke dummyvariable i hver af de tre regressionsanalyser. Dummyvariablen X_1 antager således værdien 1 for land nr. 1 (Belgien) og værdien 0 for de øvrige lande. Dummyvariablene X_2 - X_{10} er defineret på tilsvarende vis for de enkelte lande, og land nr. 11 (England) optræder, når alle de ti dummyvariable antager værdien 0. Dette er naturligvis en meget summarisk måde at tage højde for store forskelle i politiske og institutionelle forhold landene imellem. Eksempelvis har man i Belgien, Vesttyskland og Holland i hele perioden haft flertalsregeringer, og i England har man i hele perioden kun haft et parti i regeringen.

Den økonomiske vækst

Først undersøges udviklingen i den økonomiske vækst i de 11 lande under ét, idet vi udfører en regressionsanalyse med den økonomiske vækst som responsvariabel, jf. ligning (1). Koefficienterne til de forklarende variable, standardafvigelse, t-størrelserne samt signifikanssandsynligheder er vist i tabel 3. Analysen er foretaget på grundlag af alle 396 observationer (dvs. 11 lande i 36 år).

Tabel 3. Regressionsanalyse på 11 vesteuropæiske lande med væksten som afhængig variabel, og 10 landespecifikke dummyvariable.

Variabel	Estimat	Stand.Afv.	T-værdi	Sign.ssh.
INTERCEP	1,194	1,059	1,128	0,260
VARIG	-0,007	0,042	-0,172	0,864
PARTREG	-0,305	0,185	-1,650	0,100 *
PARTOPP	-0,058	0,090	-0,642	0,521
OPBAK	0,038	0,018	2,188	0,029 *
MIFLE	-0,416	0,443	-0,937	0,349
CGF	0,182	0,049	3,690	0,000 *
X1	0,585	0,755	0,775	0,439
X2	0,858	0,756	1,135	0,257
X3	0,121	0,675	0,179	0,858
X4	1,718	0,837	2,053	0,041 *
X5	2,043	0,700	2,920	0,004 *
X6	1,774	0,876	2,026	0,044 *
X7	2,196	0,835	2,629	0,009 *
X8	1,213	0,719	1,687	0,092 *
X9	1,094	0,739	1,480	0,140
X10	0,183	0,736	0,248	0,804
R ² = 0,128		N = 396		D.W. = 1,704

Regressionsmodellen forklarer 12,8% af variationen i væksten, hvilket er en forholdsvis beskeden forklaringsgrad, der skal ses i lyset af de store forskelle i politiske og institutionelle forhold. Det ses, at tre variable er signifikante på et 10%-niveau: PARTREG, OPBAK og CGF. Fem af de landespecifikke dummyvariable er ligeledes signifikante.

Koefficienterne til de tre signifikante variable har alle det forventede fortegn. Når der er en stigning i opbakningen til den siddende regering eller en stigning i den offentlige sektor følger deraf en stigning i den økonomiske vækst. Desuden medfører en stigning i antallet af partier i regeringen en lavere økonomisk vækst. I de 11 vesteuropæiske lande har der således været de bedste vilkår for en høj økonomisk vækst, når der har været relativt få partier i regeringen, og når der har været stor opbakning hos regeringen og en stor offentlig sektor.

Regeringer bestående af relativt få partier har således medført en højere økonomisk vækst end regeringer bestående af flere partier. Det kan skyldes, at det letter beslutningsprocessen, således at regeringen bedre kan koncentrere sig om målene for den økonomiske politik uden i for vidt omfang at skulle tage hensyn til særinteresser i de forskellige partiers bagland.

Inflationen

For udviklingen i inflationen estimeres tilsvarende relation (2). En enkelt observation antog en ekstrem værdi; det drejer sig om observationen for 1951 for Finland, hvor infla-

Tabel 4. Regressionsanalyse på 11 vesteuropæiske lande med inflation som responsvariabel, og 10 lande-specifikke dummyvariable.

Variabel	Estimat	Stand.Afv.	T-værdi	Sign.ssh.
INTERCEP	7,686	1,672	4,597	0,000
VARIG	-0,127	0,066	-1,921	0,055 *
PARTREG	1,268	0,292	4,339	0,000 *
PARTOPP	0,397	0,143	2,783	0,006 *
OPBAK	-0,047	0,028	-1,711	0,088 *
MIFLE	-1,400	0,701	-1,998	0,047 *
CGF	0,131	0,079	1,651	0,100 *
X1	-4,964	1,194	-4,158	0,000 *
X2	-3,655	1,196	-3,055	0,002 *
X3	0,658	1,066	0,617	0,537
X4	-3,899	1,339	-2,912	0,004 *
X5	-4,137	1,105	-3,743	0,000 *
X6	-5,879	1,385	-4,246	0,000 *
X7	-3,390	1,322	-2,565	0,011 *
X8	-2,538	1,137	-2,232	0,026 *
X9	-0,091	1,167	-0,078	0,938
X10	-1,701	1,164	-1,461	0,145
R ² = 0,183		N = 395		D.W. = 0,652

tionen nåede op på 43%. Denne observation viser sig at have urimelig stor indflydelse på modellen, og den er derfor udeladt.

Koefficienterne til de forklarende variable, standardafvigelse, t-størrelserne samt signifikanssandsynligheder er vist i tabel 4. Analysen er foretaget på grundlag af 395 observationer.

Modellen med landespecifikke dummyvariable forklarer 18,3% af variationen i inflationen, og alle seks variable er signifikante på et 10%-niveau: VARIG, PARTREG, PARTOPP, OPBAK, MIFLE og CGF. Samtidig har alle parameterestimer det forventede fortegn. Derudover er syv af de lande-specifikke dummy-variable signifikante.

Der har i de 11 vesteuropæiske lande dermed været gode vilkår for en lav inflation, når der var relativt få partier i hhv. regeringen og oppositionen, når regeringen har fået lov at sidde i længere tid, når den offentlige sektor er faldet i størrelse, og når opbakningen bag regeringen har været stor, gerne med flertalsregeringer.

Arbejdsløsheden

Til sidst undersøges det, hvordan udviklingen i arbejdsløsheden har været, når man betragter de 11 lande under ét. De forklarende variable vil igen være VARIG, PARTREG, PARTOPP, OPBAK, MIFLE og CGF.

Koefficienterne til de forklarende variable, standardafvigelse, t-størrelserne samt signifikanssandsynligheder er vist i tabel 5. Analysen er foretaget på grundlag af 396 observationer.

Tabel 5. Regressionsanalyse på 11 vesteuropæiske lande med arbejdsløsheden som responsvariabel, og 10 landespecifikke dummyvariable.

Variabel	Estimat	Stand.Afv.	T-værdi	Sign.ssh.
INTERCEP	0,078	0,833	0,094	0,926
VARIG	-0,031	0,033	-0,925	0,356
PARTREG	0,612	0,145	4,208	0,000 *
PARTOPP	0,730	0,071	10,297	0,000 *
OPBAK	-0,005	0,014	-0,379	0,705
MIFLE	0,377	0,349	1,080	0,281
CGF	-0,175	0,039	-4,506	0,000 *
X1	0,131	0,594	0,220	0,826
X2	-0,294	0,595	-0,494	0,621
X3	4,586	0,531	8,633	0,000 *
X4	-1,381	0,659	-2,096	0,037 *
X5	1,157	0,551	2,100	0,036 *
X6	-3,044	0,689	-4,416	0,000 *
X7	-0,371	0,658	-0,564	0,573
X8	-1,840	0,566	-3,253	0,001 *
X9	1,270	0,582	2,183	0,030 *
X10	-0,729	0,580	-1,257	0,210
R ² = 0,503		N = 396		D.W. = 0,335

Modellen med landespecifikke dummyvariable forklarer 50,3% af variationen i arbejdsløsheden, hvilket er en relativt høj forklaringsgrad. På et 10%-niveau er tre variable signifikante: PARTREG, PARTOPP og CGF, og alle estimerne bekræfter de relevante hypoteser om fortegnene. Seks af de landespecifikke dummyvariable er signifikante.

I de 11 vesteuropæiske lande har der dermed i vores materiale været de bedste vilkår for en lav arbejdsløshed, når der var relativt få partier i hhv. regeringen og oppositionen, og når den offentlige sektor fik lov at stige.

Politisk stabilitet og økonomisk udvikling

Sammenfattende ses, at antallet af partier i regeringen og størrelsen af den offentlige sektor er af signifikant betydning for alle de tre økonomiske variable; den økonomiske vækst, inflationen og arbejdsløsheden. En stigning i antallet af partier i regeringen betyder, at den økonomiske vækst er faldet, samtidig med at inflationen og arbejdsløsheden er steget. En stigning i den offentlige sektor har i vores materiale haft både positive og negative konsekvenser for økonomien, idet den har medført en højere vækst og en lavere arbejdsløshed, men samtidig også en højere inflation.

Derudover er antallet af partier i oppositionen, opbakningen bag regeringen og forekomsten af flertalsregeringer af signifikant betydning for to ud af de tre økonomiske variable.

Generelt er der ikke mange, der har analyseret den politiske stabilitets betydning for den økonomiske udvikling. Forfattere som Taylor & Herman (1971), Hurwitz (1971) og

Sanders & Herman (1977) har udelukkende beskæftiget sig med parlamentariske faktors betydning for den politiske stabilitet. Andre forfattere som eksempelvis Hibbs (1973) beskæftiger sig med økonomiens betydning for den politiske stabilitet. Enkelte forfattere fokuserer dog på den politiske stabilitets betydning for den økonomiske udvikling, således at vores resultater er sammenlignelige med deres.

Roubini & Sachs (1989) finder en klar sammenhæng mellem regeringens varighed og antallet af partier i regeringen på den ene side og store budgetunderskud på den anden side. Regeringer bestående af mange partier og af kort varighed har tendens til større budgetunderskud. Størrelsen af budgetunderskud indgår ikke i vores analyse, men et stort budgetunderskud må siges at være udtryk for en negativ økonomisk udvikling, og vi finder tilsvarende, at en stigning i antallet af partier i regering har negativ indflydelse på den økonomiske vækst, der bliver lavere, og på inflationen og arbejdsløsheden, der bliver højere.

Budge & Keman (1990) finder, at jo længere tid regeringen har siddet, jo lavere er både inflationen og arbejdsløsheden. I vores empiriske analyse finder vi tilsvarende resultater for inflationen, mens regeringens varighed ikke er af signifikant betydning for arbejdsløsheden.

Den politiske stabilitets betydning for den økonomiske udvikling varierer naturligvis fra land til land, således at tværnationale sammenligninger er vanskelige. Men én signifikant virkning af disse forhold er dog fundet; en enkelt politisk faktor, antallet af partier i regeringen, er således i vores materiale af signifikant betydning for alle de tre økonomiske variable i analyserne af alle 11 lande under ét. Tilsvarende viser foretagne analyser af hver af de enkelte lande, at denne variabel var af signifikant betydning for den økonomiske vækst i fem af landene, for inflationen ligeledes i fem af landene og for arbejdsløsheden i syv af landene.

Litteratur

- Bogdanor, V. (ed.). 1983. *Coalition government in Western Europe*. London.
- Browne, E.C. & Dreijmanis, J. eds. 1982. *Government coalitions in Western democracies*. New York.
- Budge, Ian & Keman, Hans. 1990. *Parties and democracy*. Oxford.
- Hibbs, Douglas A. 1973. *Mass political violence – a crossnational causal analysis*. New York.
- Hibbs, Douglas A. & Fassbender, Heino. 1981. *Contemporary political economy*. Amsterdam.
- Hibbs, Douglas A. 1987(a). *The american political economy: Macroeconomics and electoral politics in the US*. Cambridge, Mass.
- Hibbs, Douglas A. 1987(b). *The political economy of industrial economies*. Cambridge, Mass.
- Hurwitz, Leon. 1971(a). An index of democratic political stability. *Comparative Political Studies*, vol. 4, pp. 41-68.
- Hurwitz, Leon. 1971(b). Democratic political stability – some traditional hypotheses re-examined. *Comparative Political Studies*, vol. 4, pp. 476-490.
- Katz, Richard S. & Mair, Peter (eds.). 1992. *Party organisations in western democracies 1960-1990 – a data handbook*. London.
- Kousgaard, Nils. 1986. *Anvendt regressionsanalyse for samfundsvidenskaberne*. København.

Sanders & Herman (1977) har udelukkende beskæftiget sig med parlamentariske faktors betydning for den politiske stabilitet. Andre forfattere som eksempelvis Hibbs (1973) beskæftiger sig med økonomiens betydning for den politiske stabilitet. Enkelte forfattere fokuserer dog på den politiske stabilitets betydning for den økonomiske udvikling, således at vores resultater er sammenlignelige med deres.

Roubini & Sachs (1989) finder en klar sammenhæng mellem regeringens varighed og antallet af partier i regeringen på den ene side og store budgetunderskud på den anden side. Regeringer bestående af mange partier og af kort varighed har tendens til større budgetunderskud. Størrelsen af budgetunderskud indgår ikke i vores analyse, men et stort budgetunderskud må siges at være udtryk for en negativ økonomisk udvikling, og vi finder tilsvarende, at en stigning i antallet af partier i regering har negativ indflydelse på den økonomiske vækst, der bliver lavere, og på inflationen og arbejdsløsheden, der bliver højere.

Budge & Keman (1990) finder, at jo længere tid regeringen har siddet, jo lavere er både inflationen og arbejdsløsheden. I vores empiriske analyse finder vi tilsvarende resultater for inflationen, mens regeringens varighed ikke er af signifikant betydning for arbejdsløsheden.

Den politiske stabilitets betydning for den økonomiske udvikling varierer naturligvis fra land til land, således at tværnationale sammenligninger er vanskelige. Men én signifikant virkning af disse forhold er dog fundet; en enkelt politisk faktor, antallet af partier i regeringen, er således i vores materiale af signifikant betydning for alle de tre økonomiske variable i analyserne af alle 11 lande under ét. Tilsvarende viser foretagne analyser af hver af de enkelte lande, at denne variabel var af signifikant betydning for den økonomiske vækst i fem af landene, for inflationen ligeledes i fem af landene og for arbejdsløsheden i syv af landene.

Litteratur

- Bogdanor, V. (ed.). 1983. *Coalition government in Western Europe*. London.
- Browne, E.C. & Dreijmanis, J. eds. 1982. *Government coalitions in Western democracies*. New York.
- Budge, Ian & Keman, Hans. 1990. *Parties and democracy*. Oxford.
- Hibbs, Douglas A. 1973. *Mass political violence – a crossnational causal analysis*. New York.
- Hibbs, Douglas A. & Fassbender, Heino. 1981. *Contemporary political economy*. Amsterdam.
- Hibbs, Douglas A. 1987(a). *The american political economy: Macroeconomics and electoral politics in the US*. Cambridge, Mass.
- Hibbs, Douglas A. 1987(b). *The political economy of industrial economies*. Cambridge, Mass.
- Hurwitz, Leon. 1971(a). An index of democratic political stability. *Comparative Political Studies*, vol. 4, pp. 41-68.
- Hurwitz, Leon. 1971(b). Democratic political stability – some traditional hypotheses re-examined. *Comparative Political Studies*, vol. 4, pp. 476-490.
- Katz, Richard S. & Mair, Peter (eds.). 1992. *Party organisations in western democracies 1960-1990 – a data handbook*. London.
- Kousgaard, Nils. 1986. *Anvendt regressionsanalyse for samfundsvidenskaberne*. København.

- Kuznets, Simon. 1966. *Modern economic growth*. Yale.
- Lane, J.E. & Ersson, S. 1987(a). *Politics and society in Western Europe*. London.
- Lane, J.E. & Ersson, S. 1987(b). Multipartism pp. 153-172 i Manfred J. Holler, *The logic of multiparty systems*. Dordrecht.
- Mackie, Thomas T. & Rose, Richard. 1983. *The international almanac of electoral history*, 2nd edition and 3rd edition.
- Madsen, Erik Strøyer & Paldam, Martin. 1978. *Economic and political data for main OECD-countries 1948-1985*. Memo 1978-9, Aarhus Universitet.
- Paldam, Martin. 1977. Is there an electoral cycle? A comparative study of national accounts. Memo 1977-8, Aarhus Universitet.
- Paldam, Martin. 1979(a). Political cycles in the labour market? A comparative study of 17 countries 1948-75. Memo 1979-1, Aarhus Universitet.
- Paldam, Martin. 1979(b). An essay on the rationality of economic policy – the test case of the electoral cycle. Memo 1979-7, Århus Universitet.
- Pedersen, Gitte Wallin & Petersen, Morten Helveg. 1992. *Politisk stabilitet og økonomisk udvikling i vesteuropæiske lande siden 1945*. Afhandling ved det statsvidenskabelige studium.
- Roubini, Nouriel & Sachs, Jeffrey. 1989. Political and economic determinants of budget deficits in the industrial democracies. *European Economic Review*, vol. 33, pp. 903-938.
- Sanders, D. & Herman, V. 1977. The stability and survival of governments in western democracies. *Acta Politica*, vol. 12, pp. 346-377.
- Taylor, M. & Herman, V.M. 1971. Party systems and government stability. *American Political Science Review*, vol. 65, pp. 28-37.
- Whiteley, Paul. 1986. *Political control of the macroeconomy*. London.